

Program zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 19. listopadu 2020

(zasedání bude probíhat z důvodu nepříznivé epidemiologické situace on-line prostřednictvím aplikace MS Teams, hlasování bude zajištěno pomocí aplikace <https://vr.is.cuni.cz/>)

1. Zahájení

- 1.1. Organizační informace
- 1.2. Prezence členů Vědecké rady FF UK
- 1.3. Schválení programu jednání Vědecké rady FF UK
- 1.4. Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 15. 10. 2020

2. Habilitační řízení paní PhDr. Jaroslavy Dosedlové, Dr. pro obor Klinická psychologie

(základní informace v příloze č. 1)
(teze přednášky v příloze č. 2)

3. Habilitační řízení pana PhDr. Bronislava Ostránského, Ph.D. pro obor Dějiny a kultura zemí Asie a Afriky

(základní informace v příloze č. 3)
(teze přednášky v příloze č. 4)

4. Personálie

Na vědomí:

4.1. Oznámení o udělení titulu Ph.D.:

V komisi pro studijní program Filologie, studijní obor Obecná a srovnávací literatura (komparatistika) obhájila Mgr. Šárka Ledinská dne 17. 9. 2020 svou disertační práci s názvem: Prostory vlastní a cizí v pohádkách Karla Jaromíra Erbena, Boženy Němcové, bratří Grimmů a Ludwiga Bechsteina. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenované titul d o k t o r.

V komisi pro studijní program Filologie, studijní obor Slovanské literatury obhájila Magdalena Garbacik-Balakowicz dne 23. 10. 2020 svou disertační práci s názvem: Filozofické souvislosti v literárním díle Sándora Máraiho. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenované titul d o k t o r.

Ke schválení prostřednictvím hlasovací aplikace <https://vr.is.cuni.cz/> v termínu, který bude oznámen:

4.2. Návrh Ústavu románských studií na doplnění členů do zkušební komise pro SZZK pro studijní program Filologie (obor: Hispanistika):

Mgr. Vít Kazmar, Ph.D.

Zdůvodnění ÚRS: uvedený akademik je novým zaměstnancem Ústavu románských studií na oboru španělská a hispanoamerická literatura.

4.3. Návrh oborové rady na změnu role předsedy ve zkušebních komisích pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie, studijní obor Klasická filologie:

doc. Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D. (předseda)

4.4. Návrh oborové rady na pověření členstvím v oborové radě oboru Estetika (tříletá):

Mgr. Jan Staněk, Ph.D.

4.5. Návrh oborové rady na pověření členstvím v oborové radě oboru Estetika (čtyřletá):

doc. Mgr. Zdeněk Hudec, Ph.D.

Mgr. Jan Staněk, Ph.D.

5. **Návrh na složení komise pro habilitační řízení pro habilitační řízení pana Mgr. Jana Chromého, Ph.D. (Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK) pro obor Český jazyk:**

Habilitační práce:

CHROMÝ, J. (2017). Protetické v- v češtině. Praha: Filozofická fakulta UK.

5.1. Návrh komise:

Předseda:

prof. Dr. Marek Nekula, Universität Regensburg, BRD

Členové:

prof. Dr. Tilman Berger, Universität Tübingen, BRD

prof. Dr. Roland Meyer, Humboldt-Universität zu Berlin, BRD

prof. PaedDr. Pavol Odaloš, CSc. Dr.h.c., Univerzita Mateja Bela, FF, Banská Bystrica, SK

doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D., UK Praha

6. **Návrh na složení komise pro habilitační řízení a témat habilitační přednášky pro habilitační řízení pana Mgr. Ladislava Koreň, Ph.D. (FF UHK) pro obor Filozofie:**

Habilitační práce:

KOREŇ Ladislav: Practices of Reason.

6.1. Návrh komise:

Předseda:

prof. RNDr. Ladislav Kvasz, DSc., Dr., UK Praha, AV ČR

Členové:

doc. James Hill, Ph.D., UK Praha

doc. Mgr. Jakub Mácha, Ph.D., MU Brno

doc. Mgr. Tomáš Marvan, Ph.D., AV ČR

doc. RNDr. Josef Moural, CSc., UJEP Ústí nad Labem

6.2. Návrh přednášek (řazeno dle preference kolegia, abstrakty viz příloha č. 5):

1. Od morálního pluralizmu k umírněnému morálnímu relativizmu
2. Zdravý rozum a wittgensteinovská diagnóza skepticismu
3. Normy a racionalita

7. **Návrh na složení komise pro řízení ke jmenování profesorem a témat profesorské přednášky pro řízení pana doc. PhDr. Petra Zemánka, CSc. (FF UK) pro obor Lingvistika konkrétního jazyka Asie:**

7.1. Návrh komise:

Předsedkyně:

prof. PhDr. Jitka Malečková, CSc., UK Praha

Členové:

doc. PhDr. František Ondráš, Ph.D., UK Praha

prof. RNDr. Václav Blažek, CSc., MU Brno

prof. Stephan Procházka, Universität Wien

prof. Janusz Danecki, University of Warsaw

7.2. Návrh přednášek (řazeno dle preference kolegia, abstrakty viz příloha č. 6):

1. Jak vzdálené jsou si dialekty Arabského poloostrova
2. Dvě stě jmen pro lva v arabštině a jak je tomu v semitských jazycích
3. Jak klasifikovat vývojové etapy klasické arabštiny

8. **Návrh na složení komise pro řízení ke jmenování profesorem a témat profesorské přednášky pro řízení paní doc. Mgr. Lucie Doležalové, M.A., Ph.D. (FF UK, FHS UK) pro obor Řecká a latinská studia:**

8.1. Návrh komise:

Předsedkyně:

prof. PhDr. Hana Pátková, Ph.D., UK Praha

Členové:

prof. Lars Boje Mortensen, University of Southern Denmark

prof. Danuta Shanzer, University of Vienna

prof. Gábor Klaniczay, Central European University

prof. Cédric Giraud, Université de Genève

8.2. Návrh přednášek (řazeno dle preference kolegia, abstrakty viz příloha č. 7):

1. Závrať a hodně krve: umění paměti v pozdně středověkých Čechách
2. Krok zpět? Matoucí sborníky pozdního středověku
3. Biografie v kolofonech: Kříž z Telče (1434-1504)

9. **Akreditace**

9.1. Návrhy na změnu garanta studijního programu/oboru u stávajících akreditací:

Název SO	Typ SO	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SO	Návrh na jmenování garanta SO
Andragogika a personální řízení	Bc	3	cs	doc. PhDr. Helena Zášková, CSc.	PhDr. Renata Kociánová, Ph.D.
Andragogika a personální řízení	NMgr	2	cs	doc. PhDr. Helena Zášková, CSc.	doc. PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.
Andragogika	PhD	3	cs	doc. PhDr. Helena Zášková, CSc.	doc. PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

Adult Education	PhD	3	en	doc. PhDr. Helena Zášková, CSc.	doc. PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.
TEMA – Evropské společnosti: identita a vývoj	NMgr.	2	cz	prof. PhDr. Luďa Klusáková, CSc.	prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.
TEMA - European Societies: Identity and Development	NMgr.	2	en	prof. PhDr. Luďa Klusáková, CSc.	prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.
TEMA - European Societies: Identity and Development / Sociétés européennes: identité et développement	NMgr.	2	fr	prof. PhDr. Luďa Klusáková, CSc.	prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.

Název SP	Typ SP	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SP	Návrh na jmenování garanta SP
Andragogika a personální řízení	NMgr	2	cs	doc. PhDr. Helena Zášková, CSc.	doc. PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.
Dějiny české literatury a teorie literatury	PhD	4	cs	doc. PhDr. Jan Wiendl, CSc.	doc. PhDr. Daniel Vojtěch, Ph.D.
Pedagogika	NMgr	2	cs	doc. PhDr. Josef Valenta, CSc.	doc. PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.
History of Czech Literature and Literary Theory	PhD	4	en	doc. PhDr. Jan Wiendl, CSc.	doc. PhDr. Daniel Vojtěch, Ph.D.

10. Různé

Přílohy

Příloha č. 1:

Cca v 10.10 hodin habilitační řízení **PhDr. Jaroslavy Dosedlové, Dr.** (Psychologický ústav FF MU, Ústav pedagogických věd FF MU) pro obor **Klinická psychologie**.

Habilitační práce:

DOSEDLOVÁ Jaroslava. Optimismus a jeho role v kontextu zdraví. 1. vyd. Brno: Spisy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2017. ISBN 978-80-210-8951-8. 165 s.

Komise:

Předseda:

prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D., UK Praha

Členové:

prof. PhDr. Tomáš Sollár, Ph.D., Univerzita Konštantína Filozofa v Nitře

prof. PhDr. Margita Mesárošová, CSc., Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích

doc. PhDr. Radko Obereignerů, Ph.D., UP Olomouc

prof. PhDr. Karel Paulík, CSc., Ostravská univerzita

Oponenti:

doc. PhDr. Radko Obereignerů, Ph.D., UP Olomouc

doc. PhDr. Vacek Pavel Ph.D., UHK

doc. PhDr. Miloš Šlepecký, CSc., Univerzita Konštantína Filozofa v Nitře

Téma přednášky:

Tanec jako prostředek sociálně psychologického a terapeutického působení

Příloha č. 2:

Jméno a příjmení s tituly: **PhDr. Jaroslava Dosedlová, Dr.**

Název habilitační přednášky: **Tanec jako nástroj sociálně psychologického a terapeutického působení**

Text tezí přednášky:

Habilitační přednáška J. Dosedlové představuje terapeutický tanec a taneční psychoterapii jako dva přístupy spadající do skupiny expresivních a zároveň somaticky orientovaných terapií.

V první části autorka odlišuje tanec, terapeutický tanec a taneční psychoterapii. Reflektuje socializační roli tance a ukazuje, že tanec patří od nejstarších dob k rozšířeným formám výrazu konfrontace člověka s bytím.

Terapeutický tanec jako specifická forma psychologické intervence nemá ambice vést odkrývající a rekonstrukční terapii v určitém časovém úseku, byť může mít vypracovanou teorii terapeuticky účinných prvků. Stejně jako podpůrná terapie poskytuje porozumění, příjemnou atmosféru, aktivizaci a důvěru ve vlastní síly. Příkladem může být teoreticky propracovaná primitivní exprese navazující na prvky tradičních skupinových tanců doprovázených hrou na bubny (Schott-Billmann, 1991, 1992, 1994) nebo autoestima flamenca, španělský směr využívající expresivity a skupinové účasti flamenka (Sepúlveda). Taneční a/nebo pohybová psychoterapie musí splňovat kritéria kladená na psychoterapii obecně, důležitá je záměrnost, cílevědomost, plánovitost a odborná podloženost. Taneční a/nebo pohybová psychoterapie využívá jako hlavního psychologického prostředku tance a pohybu, který má pomoci náhledu, (sebe)uvědomění a případné rekonstrukci neadaptivních stereotypů. Příkladem může být tanečně pohybová terapie (DMT, Dance Movement Therapy) dle Americké asociace taneční terapie (Zedková, 2012), Pесо – Boyden terapie (Pесо, & Boyden Pесо, 1994), koncentrativní pohybová terapie (Gräffová, 1999) nebo psychogymnastika (Junová, 1975).

V druhé části autorka sleduje podstatu terapeutické práce a hledá styčné body účinných terapeutických faktorů vybraných tanečně terapeutických i dalších somaticky orientovaných terapeutických směrů. Ke sdíleným terapeuticky účinným intervencím řadí užití (tanečního) pohybu, užití hudby, rytmu a hlasové produkce, propojování neverbální zkušenosti s verbálním pojmenováním a hledáním souvislostí s reálnými životními zkušenostmi jedince a rozvoj terapeutického vztahu a/nebo skupinové koheze. Závěr přednášky patří výzkumně ověřeným benefitům tanečně terapeutického působení, indikacím a kontraindikacím. Pozitivní efekt lze očekávat v oblasti kognitivních, emocionálních i konativních procesů:

- zvládnání negativních emocí, zlepšení nálady a subjektivního pocitu pohody (well-being);
- rozvoj tělesného uvědomění, posílení kognitivního výkonu;
- posílení pocitu pospolitosti a sjednocení skupiny, obohacení interpersonální komunikace,

Autorka čerpá ze svých mnohaletých zkušeností s vedením seberozvojových i terapeutických programů, které shrnula v knize *Terapie tancem, role tance v dějinách lidstva a současné psychoterapii* (Dosedlová, 2012).

Seznam v textu použité literatury:

- Dosedlová, J. (2012). *Terapie tancem. Role tance v dějinách lidstva a současné psychoterapii*. 1. vyd. Praha: Grada.
- Gräffová, Ch. (1999). *Koncentrativní pohybová terapie*. Boskovice: Nakladatelství Albert.
- Junová, H. (1975). Niewerbalne zachowanie sie i jego wykorzystanie w psychoterapii. *Psychoterapia*, 13, 3-43.
- Pесо, A., & Boyden Pесо, D. (1994). Slide Introduction to Pесо Boyden System Psychomotor. Získáno z <http://www.pbsp.com/slides/slides.htm>.
- Schott-Billmann, F. (1991). L'expression primitive. *Lien social*, 114, 5-7.
- Schott-Billmann, F. (1992). Le primitivisme en danse-thérapie. *Psychologie médicale* 24 (5), 504-507.
- Schott-Billmann, F. (1994). *Quand la danse guerit*. Paris: La recherche en danse.
- Zedková, I. (Ed.). (2012). *Tanečně pohybová terapie. Teorie a praxe*. Olomouc: UP.

Příloha č. 3:

Cca v 11.15 hodin habilitační řízení **PhDr. Bronislava Ostřanského, Ph.D.** (Orientální ústav AV ČR, Katedra Blízkého východu FF UK) pro obor **Dějiny a kultura zemí Asie a Afriky**.

Habilitační práce:

OSTŘANSKÝ Bronislav. The Jihadist Preachers of the End Times: ISIS Apocalyptic Propaganda. 1. vyd. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2019. ISBN 9781474439237. 320 s.

Komise:

Předseda:

prof. Pavel Hošek, ThD., Evangelická teologická fakulta UK

Členové:

prof. David Cook, Rice University, USA

doc. Mgr. Attila Kovács, Ph.D., Komenského univerzita v Bratislavě

doc. PhDr. Jitka Malečková, CSc., UK Praha

prof. PhDr. Miroslav Šedivý, Ph.D., Západočeská univerzita v Plzni

Oponenti:

prof. David Cook, Rice University, USA

doc. PhDr. Daniel Boušek, Ph.D., UK Praha

prof. Jean-Pierre Filiu Ph.D., Paris School of International Affairs (PSIA), Francie

Téma přednášky:

Moderní arabské islámské apokalyptické písemnictví

Příloha č. 4:

Jméno a příjmení s tituly: **PhDr. Bronislav Ostránský, Ph.D.**

Název habilitační přednášky: **Moderní arabské islámské apokalyptické písemnictví**

Text tezí přednášky:

Polovina minulého století byla pro islám v mnoha ohledech pozoruhodná. Zatímco na jedné straně se mohlo zdát, že islám pozvolna nastoupí cestu podobnou té „západní“, tedy z roviny politické a společenské se stáhne do roviny osobní religiozity muslimů, na druhé straně začala tradičním muslimským učencům vyrůstat stále silněji konkurence z řad angažovaných laiků, kteří se pouštěli i do aktivit, jež byly tradičně vyhrazeny islámskému establishmentu ('ulamá'). V oblastech, jakými byla třeba charita a náboženská osvěta či publicistika, se stále výrazněji prosazovaly osobnosti či organizace (nezřídka z řad islamistů), jejichž problematika islámská erudice byla více než kompenzována notnou dávkou zaujetí, jakož i schopností podat doposud „nezáživná“ či příliš „akademická“ témata jinak, způsobem, jenž osloví nejširší veřejnost. Jednu z arén, v nichž se tito kreativní laici dokázali úspěšně prosadit, představuje právě moderní arabské islámské apokalyptické písemnictví.

V klasickém středověkém islámském podání bývala apokalyptika vnímána jako potencionálně problémové téma, neboť z něj vycházející milenalistické podněty a dokonce i hnutí mohly ohrozit soudržnost Obce věřících (umma), což se v historii nejednou také stalo. Proto se tradiční učenci snažili preventivně „otupovat hroty“ narativů o znameních Konce, redukovat přijatelné předpovědi (tzv. apokalyptické hadíthy) na ty, které se zdály být více obecné či neškodné, ale především klást, v obecné rovině, „znamení Hodiny“ ('alámát as-sá'a), jak se v arabštině zvou apokalyptické jevy předznamenávající Soudný den, do blíže nespecifikované vzdálené budoucnosti. Ovšem to, čemu se velká část tradičních 'ulamá' úzkostlivě vyhýbala (např. ztotožňování středověkých proroctví s aktuálními geopolitickými či společenskými danostmi; spojování apokalyptických postav s konkrétními současníky; zakomponování neislámských, zejména západních, „výpůjček“ do rámce muslimských apokalyptických narativů), to se naopak stalo příznačnou metodologickou a ideologickou výzbrojí moderních muslimských apokalyptiků – laiků. Ti dokázali do té doby poněkud neatraktivní duchovní terén dokonale rozpohybovat a učinit z něj jisté duchovní kolbiště, kde se – ve snaze zaujmout co nejširší publikum, ale zároveň se držet, alespoň domněle, v islámských mantinelech – střetávali diletanti, kteří dokázali produkovat bestselery, s islámskými kapacitami, které zprvu spíše sledovaly, jak jim „ujíždí vlak“, byť později dokázali, alespoň někteří z nich, přejít do protiútku a představit určité syntézy, v nichž se schopnost zaujmout pojila s nezpochybnitelnou erudicí v islámské agendě.

Moderní arabské islámské apokalyptické písemnictví si zhruba od poloviny minulého století prošlo bouřlivým vývojem, na jehož počátku představovalo marginální, byť čtenářsky vděčné, kuriozity, které se dobře prodávaly, ovšem později, zejména od počátku nového milénia, dokázalo stále více čtenářů přesvědčit, že právě jím nabízená „apokalyptická optika“ je tím správným přístupem, jak vnímat soudobé bouřlivé dění na Blízkém a Středním východě i jinde. O současné míře vzednutí milenalistického přesvědčení napříč muslimskými zeměmi velmi vypovídá mj. rozsáhlé šetření podniknuté Pew Research Center v roce 2012, v němž na otázku, zdali věří, že k příchodu Mahdího (tj. muslimského Spasitele a Vykupitele) dojde ještě za jejich života, odpověděla kladně nadpoloviční většina respondentů hned v několika většinově muslimských státech (např. Irák a Írán). Za takto nastavenou „duchovní atmosféru“ jistě vděčíme mnoha faktorům a soudobé lidové apokalyptické čtivo tvoří jen jeden z nich. Dalšími veledůležitými hráči byla v tomto směru dlouhá řada radikálních osobností a hnutí, které – více či méně – přijaly apokalyptickou rétoriku; z těch nejznámějších zde vzpomeňme např. tzv. Islámský stát, Hamás, Hizbulláh aj.

K pochopení soudobého arabského islámského apokalyptického písemnictví nám již dávno nepostačí spolehlivé znalosti klasického islámského odkazu. Naopak, ty prvky, metody,

narativy či argumentační postupy, které zaznamenaly ohromný čtenářský ohlas, zpravidla pocházejí z různých problematických, tj. neislámských zdrojů. Tato přednáška představí pouze ty nejvýznamnější z nich, jejichž rozvíjení dalo současnému arabskému islámskému apokalyptickému písemnictví jeho současnou tvář i jeho nepopíratelný impakt, jakými jsou kupříkladu různé konspirační teorie nezřídka propojené se silným protižidovským étosem (včetně všemožných konspiračních spekulací na téma původu a osudu státu Izraele atp.), donedávna tabuizované biblické výpůjčky a jejich násilné aktualizace, zapojení moderních vědeckých a technologických vymožeností do středověkých schémat a tak podobně.

Příloha č. 5: Návrh tří habilitačních přednášek: Mgr. Ladislav Koreň, Ph.D.

Název přednášky A: Normy a racionalita

Abstrakt: V širším pojetí zahrnujícím konvence, sociální a morální normy, jsou normy v centru pozornosti různých explanačních modelů lidského jednání a společenské interakce, s kterými pracují behaviorální i společenské vědy. Tradiční filozofickou otázkou je vztah mezi racionálním jednáním na jedné straně a jednáním podle norem na straně druhé. Jedna myšlenková tradice akcentuje normy jako konstitutivní předpoklady racionálního jednání jako takého. Konkurenční myšlenková tradice navrhuje odvodit normy a jimi regulované typy či oblasti jednání z tzv. instrumentální racionality individuálního aktéra. V přednášce představím tento individualistický přístup a jeho omezené možnosti, pokud jde o adekvátní vysvětlení lidského sociálního jednání. Následně přiblížím možnosti alternativní koncepce, podle níž jsou normy zdrojem racionálního jednání *sui generis*.

Název přednášky B: Od morálního pluralismu k umírněnému morálnímu relativismu

Abstrakt: V přednášce představím a zdůvodním specifický přístup k fenoménu morálky, který nazvu *umírněným morálním relativismem* (dále jen UMR). UMR kombinuje ideu, že lidské hodnotové systémy vykazují pluralitu a variabilitu v konstelacích základních hodnot s funkcionálním pohledem na fenomén lidské morálky. Funkcionální přístup identifikuje univerzální morální „témata“ (výzvy), které vznikají v rámci společného života: např. v rámci rodiny, komunity, distribuce zdrojů a příležitostí, dělby práce, vztahu mezi jedincem a komunitou, atd. Pluralismus říká, že různé morální systémy představují různé konkretizace a variace na tato obecná témata v různých podmínkách, které reflektují různé konstelace základních hodnot (včetně toho jaká váha se přikládá které hodnotě). Na jedné straně průnik v základních tématech (a typicky i základních hodnotách) umožňuje vést dialog, porovnávat, kritizovat i zlepšovat různé systémy (a to externě i interně) s ohledem na to, zda a jak dobře plní funkce odpovídající daným tématům. Ovšem různé variace na rámcová témata generují (nebo můžou generovat) odlišné (i prakticky neslučitelné) odpovědi na morální otázky v důsledku odlišných konstelací základních hodnot. UMR připouští, že konstelace hodnot se může vyvíjet, ovlivňovat, měnit, případně i integrovat či konvergovat. Vylučuje ovšem představu o "esenci" lidské morálky, spočívající v univerzálním seznamu a pořádku morálních hodnot a/nebo norem, v němž je jednoznačně určeno, která hodnota/norma je základnější než (a tedy převáží) jiné. UMR je možné argumentovat z čistě filozofických pozic. V přednášce ovšem stručně představím výzkum v současné kulturní a sociální psychologii, indikující právě rozdíly v morálních postojích, které reflektují kulturně odlišné hodnotové orientace spíše než rozdíly v přesvědčeních o faktech, které nejsou morální povahy.

Název přednášky C: Zdravý rozum a wittgensteinovská diagnóza skepticismu

Abstrakt: V přednášce představím dialektiku a potenciál specifického přístupu k problému filozofického skepticismu, který čerpá inspiraci z Wittgensteinových úvah o funkci tzv. "rámových" jistot v našich epistemických praktikách. Začnu exkurzem do problematiky skeptických argumentů a následně předložím „pragmatickou“ rekonstrukci wittgensteinovského přístupu. Budu potom argumentovat, že představa neomezeně iterované pochybnosti a požadování důvodů (motivující tzv. pyrrhónský typ skepse) i představa radikální (univerzální) pochybnosti (motivující tzv. karteziánský typ skepse) jsou filozofickými iluzemi z pohledu standardů našich epistemických praktik, vůči kterým imaginární skeptik nenabízí žádnou obligatorní alternativu. Tato diagnostická perspektiva má sice ambici podat "realistický" popis naší epistemické situace (praktik), odmítá však tzv.

epistemologický realizmus (který obhajuje existenci objektivního a invariantního epistemického pořádku, nezávislého na kontextuálních a pragmatických faktorech).

Příloha č. 6:

Návrh tří profesorských přednášek: **doc. PhDr. Petr Zemánek, CSc.**

Název přednášky A: Jak vzdálené jsou si dialekty Arabského poloostrova

Abstrakt: Vzdálenost mezi jazykovými formami, ať už dialekty nebo samostatnými jazyky, se měří obtížně – jde o vzdálenost mezi abstraktními objekty. Často využívané jsou v tomto fylogenetické metody, v tomto příspěvku je zkoumáno užití síťové metody, zvané Neighbor-Net, která pracuje jak s větvením jednotlivých prvků sítě, tak i s modelováním vzdáleností mezi nimi. Modelování je založeno na dialektech Arabského poloostrova, a majoritní oblastí jazykového systému, užitého pro modelování, je gramatika (v jiných použitích metody v lingvistice velmi silně převažuje lexikální plán). Pro shromáždění dat jsou využita především slovesná paradigmata, která dohromady nabízejí téměř 900 rysů (promítnutí paradigmatu do roviny). Výsledek je zkoumán z hlediska dialektních typů (městský, usedlý, kočovný) a dialektních oblastí, a především hranice dialektních skupin jsou konfrontovány s údaji o lexikálních rozdílech mezi jednotlivými dialekty. Ukazuje se, že gramatické rysy mohou velmi dobře posloužit pro klasifikaci daných dialektů.

Název přednášky B: Jak klasifikovat vývojové etapy klasické arabštiny

Abstrakt: Klasická arabština je doložena v písemné formě od 7. st. o. l., a to velmi bohatě. Často se u klasické arabštiny zdůrazňuje její konzervativní charakter a malý rozsah změn, které za tu dobu proběhly, což odráží i stávající klasifikace, které jsou ovšem často vytvořeny v podstatě výhradně na základě nelingvistickém. V protikladu proti tomuto hodnocení stojí dialekty arabštiny, kde se naopak předpokládá dynamický vývoj. Příspěvek podává příklad možností využití elektronického korpusu klasické arabštiny (od 7. do 20. století, 420 milionů slov) pro takovýto úkol. Na základě v podstatě kvantitativních údajů z korpusu jsou modelovány vývojové linie různých rysů, které byly vytipovány jakožto indikativní pro signalizaci jazykových změn. Jde o indikátory založené na četnosti gramatických slov, na míře dynamiky lexikální zásoby (výskyt neologismů, „ztráta“ slov) a na výskytu klíčových slov v různých obdobích. Korelace uvedených dat vykazuje pozoruhodnou shodu v tvarech jednotlivých křivek, což umožňuje nacházet období, kdy docházelo ke změnám v charakteru jazyka.

Název přednášky C: Dvě stě jmen pro lva v arabštině a jak je tomu v semitských jazycích

Abstrakt: Arabština nabízí několik synonymických skupin pro výrazy typu „velbloud“, „meč“ nebo „lev“. Oproti semitskému (a afroasijskému) dědictví jde o silně rozbujelou skupinu (zhruba dvě stě lexémů), proto je zajímavé se podívat na sémantickou strukturu této skupiny. Příspěvek strukturuje danou skupinu dle různých typů, které jsou stanoveny na základě významu arabského (semitského) slovního kořene, který sám o sobě nabízí sémantické hnízdo. Na tomto základě jsou významy seskupeny do několika podskupin. Zvláštní pozornost je věnována lexémům, pro které arabský kořen nenabízí další významy, jde tedy o slova, u kterých v arabštině není doložen jiný význam než „lev“ (zhruba dvacítko jmen). Všechny výsledky jsou konfrontovány s afroasijským a semitským stavem. Ukazuje se, že oproti synonymické skupině „velblouda“, která je do značné míry spojena s produkcí, se v případě „lva“ jedná o primárně metaforické typy.

Příloha č. 7:

Návrh tří profesorských přednášek: **doc. Mgr. Lucie Doležalová, Ph.D., M.A.**

Název přednášky A: Biografie v kolofonech: Kříž z Telče (1434-1504)

Abstrakt: Kolofony středověkých rukopisů obvykle podávají informace o místě a době vyhotovení dané kopie a umožňují tak určit dataci a provenienci daného rukopisu. Méně často zmiňují i písaře a ještě řidčeji dodávají rovněž detaily o jeho osobě. Případ písaře Kříže z Telče (1434-1504) je v celé Evropě jedinečný: Kříž opsal přes 10 000 stran a alespoň dvojnásobný počet stran glosoval. Své opisy doprovodil více než 140 často velmi detailními kolofony a několika dalšími osobními poznámkami, díky nimž je možné sestavit jeho biografii a nahlédnout tak do života středověkého písaře. Po krátkém představení nově nalezených rukopisů, kolofonů a opraveného životopisu Kříže z Telče se přednáška zamyslí nad možnostmi a omezeními biografického výzkumu v medievistice.

Název přednášky B: Krok zpět? Matoucí sborníky pozdního středověku

Abstrakt: Navzdory různým inovacím rukopisné kultury (např. vnitřní dělení textu, abecední řazení, obsah či systém odkazování) vzrostl v pozdním středověku počet rukopisů velmi různorodého obsahu, které zahrnují velké množství chyb a nesrozumitelností a působí krajně neuspořádaně. Tyto kodexy sice často obsahují přehledy obsahu, mnoho poznámek, odkazů a vysvětlení, zdá se však, jako by je písaři vytvářeli pouze pro vlastní použití a jednotlivé složky svazovali ve zcela náhodném pořadí. Výsledek narušuje vžitou představu postupného vývoje knižního média: je pro současné čtenáře matoucí, a lze si jen s obtížemi představovat, že středověký čtenář jej vnímal jinak. Přednáška představí tezi, že tato specifická (a dosud badateli opomíjená) fáze v dějinách knihy je důsledkem nebývalého informačního boomu, zlevnění rukopisné produkce, rozšíření gramotnosti, důrazu na osobní prožitek a v neposlední řadě také specifického vztahu k nesrozumitelnosti v pozdním středověku.

Název přednášky C: Závrať a hodně krve: umění paměti v pozdně středověkých Čechách

Abstrakt: Téma paměti ve středověku se v posledních desetiletích těší zájmu odborníků z různých oborů. Na základě nově nalezených pramenů představí přednáška způsoby, jakými se v pozdním středověku proměnilo antické umění paměti (tedy systém sestavování obrazů a jejich ukládání do paměťových míst v mysli), kontexty, ve kterých se používalo a názory a předsudky, které o něm panovaly v Čechách. Kromě analýzy několika traktátů (včetně dílka z husitského prostředí) se zaměří také na praktickou (zejména biblickou) mnemotechniku a poukáže na specifika bohemikálních pramenů v evropském kontextu.